

BREUER PÉCSETT / ODA – VISSZA Köztéri Műalkotás Breuer Marcell emlékére

Breuer Marcell tervezett pécsi emlékműve
Várnai Gyula

MŰLEÍRÁS

„Milyen legyen egy múzeum – egy manhattani múzeum? ...Formáját és anyagát tekintve is saját identitással és megfelelő súllyal kell rendelkeznie ahhoz, hogy a szomszédos ötvenemeletes felhőkarcolók mellett is megállja a helyét. Független, önmagában nyugvó egységet kell megjelenítenie, legyen a történelem tanúbizonysága, ugyanakkor létesítsen vizuális kapcsolatot az utcával is, ahogy ez a huszadik századi művészet otthonához illik...”

Így ír Breuer Marcell a Whitney Museum of American Art épületének terveiről. Breuer tervezői mentalitása jól tükrözi a Bauhaus iskola felfogását építészetről, művészetről. „Mindez azt a célt szolgálja, hogy az épület maga is szoborrá alakuljon át.” – írja később – így a Whitney Museum of American Art épületét a Bauhaus szellemisége nyomán megkonstruált funkcionális szobornak tekinthetjük.

Breuer művészi formához való érzékenységét korai tárgyalkotó, iparművész időszakából jól ismerhetjük. Épületeit is formatervezett tárgyaknak kívánta láttatni. Betonépületeit vizsgálva olyan életpálya bontakozik ki, melynek minősége és erőteljes benyomása alól az ember nehezen vonja ki magát.

A tárgyalkotó építőművésznek szeretnék emléket állítani szobrommal, mely formai megidézése Breuer egy nagyszerű munkájának, a Whitney Museum of American Art épületének.

A szoborrá alakított épület emlékezés egy olyan művészre, aki mesteri érzéket mutatott arányok, formák, anyagok alkalmazásában. A szobor teteje edzett üvegből lenne, szabad bejárást engedve ezáltal a fénynek. Két oldala (az épület két tűzfala) üvegbetonból készülne, mely így érdekes fényjátékra adna lehetőséget, kiemelve az épületszobor mesteri arányait, szokatlan szerkezetét. A másik két oldal kubisztikus egyszerűségén az eredeti breueri épület formavilág köszönne vissza üvegbeton és beton kivágásokban. A szobor nem csak formai utalás egy emblematikus múzeum épületére, hanem élő, funkcionáló bemutatóhely is. Terveim szerint a belülről vetített, két üvegbeton falon megjelenő árnyképek Breuer Marcellt az iparművészt mutatnák be. Egy egyszerű optikai rendszer segítségével (pontfényforrás és elé helyezett kivágott fémsablonok) korai iparművészeti munkáinak árnyképei – a múzeum falára kivetülve – jelennének meg szabályos időközönként váltakozva.

A szobor 1 : 10 méretaránya az eredeti épületnek, de kialakításában anyaghasználatában leegyszerűsíti azt. Az üveg, a különböző minőségű beton, Litracon pXL (üvegbeton) használata Breuer és a Bauhaus anyaghasználatára utal.

Breuer Marcell kreatív forma-, tömeg- és anyaghasználatával a modern építészet területén példamutató eredményekkel büszkélkedhetett. Érdekes színfoltja lehetne Pécsnek egy olyan szobor, mely iparművészeti tevékenységét saját múzeumában mutatná be.

Várnai Gyula

Dunaújváros 2010-08-06